

Vergaderjaar 2008–2009

30 136

Herstructurering en uitvoering Stedelijke vernieuwing

Nr. 25

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 24 juli 2009

De algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over de brief van 11 mei 2009 inzake het Besluit verantwoording stedelijke vernieuwing ISV-2 (Kamerstuk 30 136, nr. 23).

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft deze vragen beantwoord bij brief van 24 juli 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Gent

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GL), Voorzitter, Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), Poppe (SP), Weekers (VVD), Ondervoorzitter, Dijsselbloem (PvdA), Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), van der Ham (D66), Sterk (CDA), De Krom (VVD), Verdonk (Verdonk), Jansen (SP), Ortega-Martijn (CU), Wolbert (PvdA), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Bouchibti (PvdA), Van Dijk (SP), Thieme (PvdD), Fritsma (PVV), Van Toorenburg (CDA), Vacature (CDA), Vacature (CDA) en Vacature (SP).

Plv. leden: Dibi (GL), Vacature (SGP), Timmer (PvdA), Kant (SP), Blok (VVD), Bouwmeester (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Haverkamp (CDA), Pechtold (D66), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Nicolai (VVD), Neppérus (VVD), De Wit (SP), Voorde-wind (CU), Heijnen (PvdA), Zijlstra (VVD), Vietsch (CDA), Leerdam (PvdA), Ulenbelt (SP), Vacature (PvdD), Vacature (PVV), Willemse-van der Ploeg (CDA), Bilder (CDA), Vacature (CDA) en Karabulut (SP).

1

Kunt u uiteenzetten of er op dit moment reeds aanwijzingen zijn gegeven om de verslaglegging over de besteding van ISV-budget richting Rijk te verbeteren en al dan niet de gemeentelijke administratie op orde te brengen, gezien de komende verslaglegging over de gehele periode? Bent u op dit moment tevreden met de verantwoording van de besteding van ISV-middelen?

Het voorliggende Besluit is niet bedoeld om aanwijzingen te geven voor de verslaglegging over de besteding van het ISV-budget door gemeenten. De verantwoording is over de gehele ISV-periode 2005 t/m 2009 gebaseerd op het principe van single information en single audit (Sisa). Hierop is in de inleiding bij het onderhavige Besluit ook nader ingegaan. In paragraaf 2 van het Besluit, alsmede in de beantwoording van vragen van uw commissie naar aanleiding van deze wetswijziging, is uitvoerig het waarom en het hoe van Sisa uiteengezet en wat dit betekent voor het ISV-budget (Kamerstukken II, 2006/07, 30 939, nr.6).

Verder concludeert de Algemene Rekenkamer in het rapport bij het Jaarverslag 2006 van mijn Ministerie dat er, mede gelet op de aldus geïmplementeerde wet- en regelgeving voor de verantwoording van de meerjarenvoorschotten stedelijke vernieuwing 2005 t/m 2009 volgens het SiSa-principe, in opzet sprake is van een volkomen verantwoordingsarrangement (Kamerstukken II, 2006/07, 31 031 XI, nr. 2, blz. 43).

Ik kan op dit moment nog geen oordeel uitspreken over de verantwoording van de besteding van ISV-middelen, omdat de gemeenten zich medio 2010 verantwoorden over de gehele ISV-periode. Daarna kan worden beoordeeld of er mogelijk sprake is geweest van onvolkomenheden in de verantwoording van de bestedingen.

2 en 3

In hoeverre verwacht u juridisch en bestuurlijk op basis van het voorliggende besluit een korting op te kunnen leggen aan gemeenten, mocht blijken dat ze in gebreke zijn bij de verantwoording dan wel bij onjuiste bestedingen?

Op welke wijze kunnen onregelmatigheden en malversaties in de besteding van de ISV- middelen worden aangepakt op basis van het voorliggende besluit? Als dit niet op basis van dit besluit kan, zou u toe kunnen lichten op welke andere wijze dit zal gebeuren, mocht blijken dat een gemeente ISV-budget verkeerd heeft ingezet?

Onderhavig Besluit regelt uitsluitend de wijze waarop het investeringsbudget lager kan worden vastgesteld indien de – op basis van het meerjaren ontwikkelingsprogramma met het Rijk overeengekomen – prestaties onvoldoende zijn bereikt en dit de gemeente kan worden toegerekend. Op basis van voorliggend Besluit is het niet mogelijk om een korting op te leggen in geval van in gebreke zijn bij de verantwoording, dan wel bij onjuiste bestedingen. Het opleggen van een sanctie, dan wel korting in geval van in gebreke zijn bij de verantwoording dan wel onjuiste bestedingen is geregeld in de Wet stedelijke vernieuwing. In de paragrafen 3.6 (verantwoording) en 9.7 (verantwoording en sancties) van de Memorie van Toelichting bij deze wet wordt hier nader op ingegaan (Kamerstukken II, 1999/2000, 26 884, nr. 3). In z'n algemeenheid kan worden gesteld dat in een dergelijk geval de gemeentelijke accountantsverklaring voldoende houvast biedt om de aard en mate van de sanctie te bepalen.

4

Hoe zal de motie motie Ortega c.s. (31 700 XVIII, nr. 40) worden uitgevoerd inzake de verdeelcriteria ten behoeve van sterk groeiende gemeenten bij de voorgenomen decentralisatie van het ISV-budget vanaf 2011?

Dit vraagstuk is in het kader van dit Besluit niet aan de orde, omdat de verdeelcriteria voor het ISV-budget in een ander besluit zijn vastgelegd. Hiervoor zij verwezen naar de beantwoording van vraag 5 van uw commissie, naar aanleiding van het Besluit wijziging verdeelsleutel stedelijke vernieuwing 2010–2014 (Kamerstukken II, 2008/09, 30 136, nr. 24).

5

Wat is de hoogte van het macrobudget ISV op het moment van decentralisatie?

De hoogte van dit budget bedraagt ongeveer € 1,2 miljard voor de periode 2010–2015.

6

Is dit verantwoordingsbesluit ook van toepassing op de door het ministerie VROM verstrekte ISV-bijdragen uit het zogenaamde knelpuntenbudget

Neen. Het zogeheten knelpuntenbudget kent een eigen verantwoordingsregime op basis van single information en single audit.

7

Is de nieuwe werkwijze voldoende met de Algemene Rekenkamer besproken?

Ja. Dit heeft geresulteerd in het bij de beantwoording van vraag 1 weergegeven oordeel van de Algemene Rekenkamer.

8

Wat is de opvatting van de Algemene Rekenkamer over het geven van zoveel mogelijk beleids- en bestedingsvrijheid aan gemeenten, waarbij zij ook nog zo min mogelijk worden belast met verantwoordingsactiviteiten?

Bij de beantwoording van vragen van uw commissie naar aanleiding van de wijziging van de Wet stedelijke vernieuwing in verband met de invoering van single information en single audit voor specifieke uitkeringen, is aangegeven dat de Algemene Rekenkamer, naast vele andere organisaties, nauw betrokken is geweest bij de uitwerking van de algemeen geldende consequenties van de, rijksbrede, invoering van dit verantwoordingsprincipe en zich daarin ook kan vinden (Kamerstukken II, 2006/07, 30 939, nr. 6). Dit naar aanleiding van de door de regering overgenomen aanbevelingen uit het rapport «Anders gestuurd, beter bestuurd: de specifieke uitkeringen doorgelicht» van de commissie Brinkman (Kamerstukken II, 2004/05, 29 800, nr. 16).

9.

In haar laatste rapport over Stedelijke Vernieuwing was de Algemene Rekenkamer tamelijk kritisch over een tekort aan inzicht in de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestede middelen. Hoe verhoudt zich deze kritiek met de nieuwe werkwijze?

Over dit rapport en de reactie daarop van de minister VROM is uw commissie toentertijd uitvoerig geïnformeerd (Kamerstukken II, 2003–2004, 29 211, nr. 1–4).

Slotconclusie van de Algemene Rekenkamer was dat er voor het, onderhavige, tweede tijdvak van het stedelijk vernieuwingsbeleid (2005–2009) positieve ontwikkelingen in gang waren gezet waarvoor de Algemene Rekenkamer waardering uitsprak. Tot eenzelfde oordeel komt de Algemene Rekenkamer in zijn rapport van 24 maart 2005: «Terugblik 2005; elf

onderzoeken nader beschouwd» Voorts zij verwezen naar de beantwoording van vraag 1, 7 en 8.

10

Kunt u toelichten waarom is gekozen om ervan uit te gaan dat een ISV-deelbudget gelijkelijk over de tot dat deelbudget behorende en de door de gemeenten met het Rijk (of provincie) overeengekomen en in het MOP opgenomen prestatie-indicatoren is verdeeld? Was het mogelijk om te besluiten om het budget voor een groter gedeelte aan een prestatie-indicator toe te wijzen dan het aandeel van de prestatie-indicator in het (deel) budget? Zo ja, waarom is het dan niet logischer om deze (budgettaire) verdeling toe te passen bij een mogelijke korting?

De werkwijze om (deel)budgetten toe te rekenen aan prestatie-indicatoren in verband met de verrekeningsystematiek bij het (deels) niet halen van de overeengekomen resultaatafspraken is voor het ISV-budget, mede op verzoek van de vertegenwoordigers van de G31-gemeenten, conform die zoals toegepast bij de regelgeving inzake de verantwoording van de beide andere Brede Doeluitkeringen in het kader van het Grotestedenbeleid (de BDU SIV en de BDU Economie).

Een verdeling, zoals gesuggereerd, zou ertoe leiden dat het Rijk aan de ene prestatie-indicator een groter belang zou toekennen dan aan de andere prestatie-indicatoren binnen dat deelbudget (en derhalve de ene prestatie-indicator zwaarder zou meetellen in een mogelijke verlaging van het budget dan de andere prestatie-indicator). Hiervoor is echter niet gekozen, opdat recht wordt gedaan aan de eigen beleidsafweging van de gemeenten binnen en tussen de deelbudgetten; het past het Rijk niet om in die lokale afweging te treden.

11.

Kunt u nader toelichten waarom is besloten om verschillende deelbudgetten samen te voegen? Is het gevolg hiervan dat onderprestatie op een van de oorspronkelijke deelbudgetten gemiddeld kunnen worden met de prestatie op het oorspronkelijke andere deelbudget (bijvoorbeeld een vertraging van het bereiken van stadsvernieuwing middelen met de prestaties op het gebied van herstructurering)? Als dit het geval is, kunt u de voor- en nadelen hiervan aangeven?

In de Nota van Toelichting van het Besluit is nader aangegeven welke deelbudgetten worden samengevoegd en waarom. De deelbudgetten stadsvernieuwing en herstructurering zijn samengevoegd omdat zij beide dienen bij te dragen aan de hoofddoelstelling verbetering van het wonen in z'n totaliteit, dus zowel van de totale woningvoorraad als het woonmilieu. Eenzelfde motivering geldt voor de twee deelbudgetten inzake bodemsanering. Het in het kader van dit Besluit samenvoegen van deelbudgetten is een logisch gevolg van het gegeven dat deelbudgetten alleen van belang zijn bij de voeding van het, ondeelbare, ISV-budget terwijl het onderhavig Besluit louter regelt hoe – gegeven de voornoemde eigen beleidsafweging van de gemeenten binnen en tussen de deelbudgetten – een mogelijke korting/verrekening van het ISV-budget zou kunnen plaatsvinden omdat de prestaties inzake een bepaalde (hoofd)doelstelling tekortschieten.

Van een middeling van de overeengekomen prestaties tussen of binnen de deelbudgetten is geen sprake.

12

Kunt u toelichten waarom het lager vaststellen van de definitieve bijdrage moet worden gezien als een ultimatum remedium (toelichting bij artikel 5 en 6)? Zou het bijvoorbeeld niet een optie zijn om deels het geld dat onjuist en/of onzorgvuldig is besteed terug te eisen en daarnaast aanvul-

lende verplichtingen op te leggen aan de betreffende gemeente? Is het niet wenselijker dat het voorgaande tijdvak wordt afgesloten en de rekening wordt opgemaakt, zowel voor het Rijk als voor gemeenten, zodat duidelijk is waar het programma successen en mislukkingen heeft gekend en tevens wederzijdse zekerheid wordt geboden voor de betrokken partijen?

Het lager vaststellen van de definitieve bijdrage is conform de in het kader van het Grotestedenbeleid afgesloten prestatieconvenanten 2005–2009 gemaakte afspraak een ultimatum remedium, omdat het beleid er primair op is gericht dat de voorgenomen prestaties alsnog worden gerealiseerd door middel van het opleggen van aanvullende verplichtingen voor het nieuwe tijdvak. Dit is geregeld in de Wet stedelijke vernieuwing.

Door het (eventueel lager) vaststellen van de definitieve rijksbijdrage – en het eventueel opleggen van verplichtingen – wordt daarmee ook het tijdvak tegelijkertijd afgesloten en de rekening opgemaakt naar aanleiding van de verantwoording over de gehele ISV-periode.

Bij het vaststellen van de definitieve rijksbijdrage kan er een korting worden toegepast in geval er sprake is van onjuiste en/of onzorgvuldige besteding, dan wel van het toerekenbaar niet realiseren van afgesproken prestaties; zie ook de beantwoording van vraag 2 en 3.